

grondwetsherziening weinig exact uitgelaten. Enerzijds wilde zij een algehele afwijzing van horizontale werking niet voor haar rekening nemen. Anderzijds achtte zij de uitspraak dat grondrechten volledig voor alle horizontale verhoudingen gelden, niet reëel. Uit deze beide uitersten heeft zij dus geen keuze willen maken. Wel heeft zij van een positieve instelling jegens de doorwerking van grondrechten in horizontale verhoudingen blijk willen geven. Een duidelijke uitspraak over de vraag welke grondrechten wel en welke niet voor horizontale werking in aanmerking komen, bleef achterwege.

Het is een zaak van wetgever, bestuur en rechter om uit te maken in hoeverre de normen van gelijke behandeling en non-discriminatie betekenis hebben voor horizontale verhoudingen. Voorbeelden van wettelijke voorschriften die enkele vormen van discriminatie in het verkeer tussen burgers verbieden, zijn, zoals hiervoor reeds is gezegd, onder meer te vinden in het Wetboek van Strafrecht.

De meningsverschillen rondom het Voorontwerp van een wet gelijke behandeling laten zien welke moeilijkheden kunnen ontstaan indien de wetgever aan het discriminatieverbod horizontale werking toekent.

Deze moet beslissen over botsing met andere grondrechten als de vrijheid van onderwijs, de vrijheid van vereniging en vergadering en de vrijheid van godsdienst en levensovertuiging. De bewering dat de grondwetgever aan het discriminatieverbod voorrang zou hebben gegeven boven andere grondrechten, vindt geen steun in de ontstaansgeschiedenis van artikel 1 en dient derhalve verworpen te worden.

Gewezen mag evenwel worden op een ontwikkeling die zich bijvoorbeeld in de Verenigde Staten alsmede in het EG-recht heeft voorgedaan.

Allereerst wil ik dan wijzen op het arrest van het Amerikaanse Supreme Court van 17 juni 1968 inzake Joseph Lee Jones/Alfred H. Mayer. Mayer had in die zaak geweigerd een huis te verkopen aan Jones uitsluitend omdat deze een neger was. Het Supreme Court achtte zulks in strijd met een uit 1866 stammend federaal wettelijk voorschrift. Het opmerkelijke was echter dat dit voorschrift tot 1968 steeds was opgevat als alleen gericht op het tegengaan van discriminatie door de overheid van een burger. Tot 1968 derhalve slechts een verticale werking, na dit arrest sloeg de bepaling ook op discriminerend handelen tussen burgers onderling.

Als tweede symptoom van een streven naar horizontalisme wijs ik u op een uitspraak van het Europese Hof van Justitie. Het zal de wielrenfanaten onder u in het verleden stellig gestoten hebben dat de Internationale Wieler Unie in de reglementen regelende de wedstrijden achter grote motoren, heeft bepaald dat de gangmaker dezelfde nationaliteit dient te bezitten als de wielrenner. Deze bepaling nu is door het Hof beschouwd als in strijd met het verdrag hetwelk immers discriminatie op grond van nationaliteit (althans aan de lid-staten) verbiedt.

Een dergelijke uitspraak is niet alleen een symptoom van horizontalisme, het is misschien ook een voorbeeld dat zowel wettelijke regelingen als verdragsbepalingen op dit gebied ook hun doel voorbij kunnen schieten. De gehele topsport is wat